

1. ΑΜΕΣΟ & ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ

1.1 Εκτίμηση της άμεσης επίπτωσης της μείωσης του ωραρίου χωρίς μείωση αποδοχών στο ωριαίο κόστος εργασίας.

Κεντρική υπόθεση: η μείωση του ωραρίου εφαρμόζεται χωρίς μείωση αποδοχών και χωρίς συμψηφισμό του κόστους της με μελλοντικές αυξήσεις αποδοχών των εργαζόμενων.

Ο γενικός τύπος είναι:

$$dw = dh / (100 - dh)$$

όπου : dw = ποσοστιαία αύξηση του ωριαίου κόστους εργασίας και

dh = ποσοστιαία μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας (ΜΧΕ)

($dh > 0$)

Η ποσοστιαία μείωση του χρόνου εργασίας (dh) είναι:

$$38h \ 20 = (38 \times 60) + 20 = 2.300'$$

$$35h = (35 \times 60) = 2.100'$$

$$\text{----> } dh = (200 / 2300) \times 100 \% = 8,7 \%$$

$$\text{----> } dw = 8,7 / (100 - 8,7) = 8,7 / 91,3 = 9,5\%$$

Επομένως, από μια μείωση της διάρκειας εργασίας κατά 8,7% , το ωριαίο κόστος εργασίας θ' αυξηθεί κατά 9,5%

Υποθέτουμε ότι ανάλογα θ' αυξηθεί και το μηνιαίο κλπ. κόστος εργασίας.

Αυτή η υπόθεση είναι βάσιμη μόνο εφόσον το 35ωρο δεν δημιουργήσει:

- αυξητικές πιέσεις στο πάγιο κόστος εργασίας (κόστος διαχείρισης Α.Δ, πρόσληψης, επιλογής, αναδιάταξης, εκπαίδευσης πρόσθετου ή και του υπάρχοντος προσωπικού κλπ). Πάντως, λόγω της γενικότερης διαδικασίας εκσυγχρονισμού και αναδιοργάνωσης της εργασίας στο χώρο των Τραπεζών, τέτοιες πιέσεις υπάρχουν ανεξάρτητα από τη μείωση του χρόνου εργασίας

- αυξητικές επιπτώσεις και στο μεταβλητό κόστος εργασίας, εάν μέρος της διαφοράς καλυφθεί στην πράξη με υπερωρίες και όχι με αναδιάταξη της υπάρχουσας εργασίας ή με νέες προσλήψεις. Στόχος των συνδικάτων είναι η αποφυγή της εκτόνωσης των πρόσθετων εργασιακών αναγκών με υπερωρίες, επομένως η μη εμφάνιση τέτοιων επιπτώσεων στο μεταβλητό κόστος εργασίας

1.2. Εκτίμηση της άμεσης επίπτωσης του 35ωρου στο συνολικό κόστος παραγωγής & λειτουργίας της Τράπεζας.

Η σχέση του κόστους εργασίας (σύνολο δαπανών προσωπικού) προς το συνολικό κόστος παραγωγής και λειτουργίας της Τράπεζας διαφέρει σημαντικά μεταξύ των Τραπεζών του κλάδου. Στις Τράπεζες κρατικού ενδιαφέροντος (με βάση στοιχεία έτους 1995) δεν ξεπερνά το 25% των συνολικών εξόδων τους, ενώ στις ιδιωτικές Τράπεζες αναμένεται να είναι σημαντικά χαμηλότερο

Έστω ότι η σχέση κόστους εργασίας / συνολικό κόστος παραγωγής (συνολικά έξοδα, με βάση δεδομένα Ισολογισμών) της Τράπεζας ανέρχεται στον κλάδο, κατά μέσο όρο, σε 25%, επομένως :

$$w / Ct = 0,25$$

με w = σύνολο δαπανών προσωπικού

και C_t = συνολικό κόστος λειτουργίας και παραγωγής-διάθεσης υπηρεσιών της Τράπεζας

τότε η επίπτωση της μείωσης του χρόνου εργασίας στο συνολικό κόστος παραγωγής & λειτουργίας της Τράπεζας θα είναι:

$$dC_t = (w / C_t) \times dw$$

$$\text{ή } dC_t = 0,25 \times 0,095 = 0,0238$$

ή 2,4 ποσοστιαίες μονάδες.

Η επίπτωση αυτή δεν περιλαμβάνει τυχόν πρόσθετη επιβάρυνση λειτουργικών δαπανών που μπορεί να προκύψει από τη μείωση του χρόνου εργασίας, ούτε τυχόν πρόσθετες επενδύσεις που μπορεί να απαιτηθούν από μια παρεπόμενη αναδιοργάνωση ωραρίων, ανακατανομή θέσεων εργασίας, επέκταση υποδομών και εξοπλισμού κλπ.

Δεν περιλαμβάνει, όμως, ούτε τις σημαντικές θετικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η μείωση σε όρους αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας της Τράπεζας, λόγω του περιορισμού των “νεκρών χρόνων” και της αναδιοργάνωσης - εξορθολογισμού της εργασίας, της επιτάχυνσης των διαδικασιών εκσυγχρονισμού της Τράπεζας κλπ. Τις επιπτώσεις αυτές θα τις εξετάσουμε στη συνέχεια.

1.3. Εκτίμηση της συνολικής επίπτωσης του 35ωρου στο κόστος παραγωγής & λειτουργίας της Τράπεζας.

Από τη διεθνή βιβλιογραφία και εμπειρία έχειδειχθεί ότι η μείωση του χρόνου εργασίας συνοδεύεται κατά κανόνα (ή/και επιταχύνει αντίστοιχες διαδικασίες που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη) από σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας, μέσω της συμπίεσης των νεκρών χρόνων, του απουσιασμού, λόγω εξορθολογισμού της εργασίας, επιτάχυνσης των διαδικασιών τεχνολογικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού της επιχείρησης, εντατικότερης χρήσης ή και επέκτασης του υπάρχοντος εξοπλισμού και των υποδομών, κλπ.

Ακόμα και μια απότομη και εκτεταμένη μείωση του χρόνου εργασίας, μετά από μια πρόσκαιρη προσαρμογή της επιχείρησης (προσωρινή δημιουργία θέσεων εργασίας, εξωτερίκευση εργασιών, πρόσθετες υπερωρίες κλπ) αναμένεται ν' απορροφηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της από τους παραπάνω παράγοντες, σε διάστημα 2-5 ετών.

Σε γενικές γραμμές, περίπου το 30- 50% της μείωσης του χρόνου εργασίας (αλλά και του αντίστοιχου κόστους της) απορροφάται από την αύξηση της παραγωγικότητας και από τους παράγοντες που προαναφέραμε. Αυτό ισχύει κυρίως για τη μεταποίηση.

Η βιβλιογραφία έχει ωστόσο δείξει ότι σε κλάδους των Υπηρεσιών, ιδίως σε κλάδους που απαιτούν σχετικά πιο εξειδικευμένη εργασία και εκτεταμένη χρήση της Πληροφορικής, όπως οι Τράπεζες, η απορρόφηση μπορεί να ξεπεράσει (και κατά κανόνα ξεπερνά, μετά από μια σύντομη περίοδο προσαρμογής της επιχείρησης) το 70%.

Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο και συμβαίνει πολύ ταχύτερα όταν οι επιχειρήσεις έχουν ήδη σε εξέλιξη διαδικασίες εκτεταμένης εισαγωγής της Πληροφορικής και συναφών αυτοματισμών, διαδικασίες αναδιοργάνωσης κλπ, κάτι που ισχύει σήμερα για την πλειοψηφία των Τραπεζών στην Ελλάδα.

Επομένως, εάν η επίπτωση της μείωσης του χρόνου εργασίας στην παραγωγικότητα είναι, σύμφωνα με τη θεωρία :

$$d\pi = e \cdot dh$$

όπου $d\pi$ = ποσοστιαία αύξηση της παραγωγικότητας

και e = ελαστικότητα της παραγωγικότητας ως προς τη μείωση του χρόνου εργασίας (dh), με $0 < e < 1$

και υποθέσουμε, (σύμφωνα με τα όσα προκύπτουν απο τη βιβλιογραφία ειδικά για τις Υπηρεσίες και τον Τραπεζικό τομέα) ότι $e = 0,7$, τότε:

$$d\pi = (0,7) \times (8,7) = 6,09 \text{ ποσοστιαίες μονάδες}$$

Το μοναδιαίο κόστος εργασίας (κόστος εργασίας ανα μονάδα παραγόμενου προϊόντος/υπηρεσίας) στην Τράπεζα θα αυξηθεί, κατα μέσο όρο, σύμφωνα με τον τύπο:

$$dMKE = dw - d\pi$$

$$\text{ή } MKE = 9,5 - 6,09 = + 3,41 \text{ ποσοστιαίες μονάδες.}$$

Εαν, σύμφωνα με τα παραπάνω, το μοναδιαίο κόστος εργασίας στην Τράπεζα αυξηθεί κατα 3,41 ποσοστιαίες μονάδες, τότε η συνολική επίπτωση της μείωσης στο συνολικό κόστος της Τράπεζας ανα μονάδα παραγόμενου προϊόντος /υπηρεσίας της (MKΠ) θα είναι :

$$dMKΠ = (w / Ct) \times dMKE$$

$$\text{ή } dMKΠ = 0,25 \times 3,41 = 0,85 \text{ ποσοστιαίες μονάδες.}$$

Επομένως, λόγω της επίπτωσης της αναδιοργάνωσης, του εκσυγχρονισμού και της παρεπόμενης αύξησης της παραγωγικότητας, η συνολική επίπτωση της μείωσης του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας στο κόστος της Τράπεζας ανα μονάδα παραγόμενου προϊόντος /υπηρεσίας θα ανέρχεται, τελικά, μόνο σε 0,85 ποσοστιαία μονάδα, εναντι 2,4 ποσοστιαίων μονάδων που ήταν η αρχικά εμφανιζόμενη επίπτωση στο κόστος της Τράπεζας, επειδή δεν είχε ληφθεί υπ' όψιν η θετική - μειωτική για το κόστος - επίπτωση του τεχνικο-οργανωτικού εκσυγχρονισμού και της αύξησης της παραγωγικότητας.